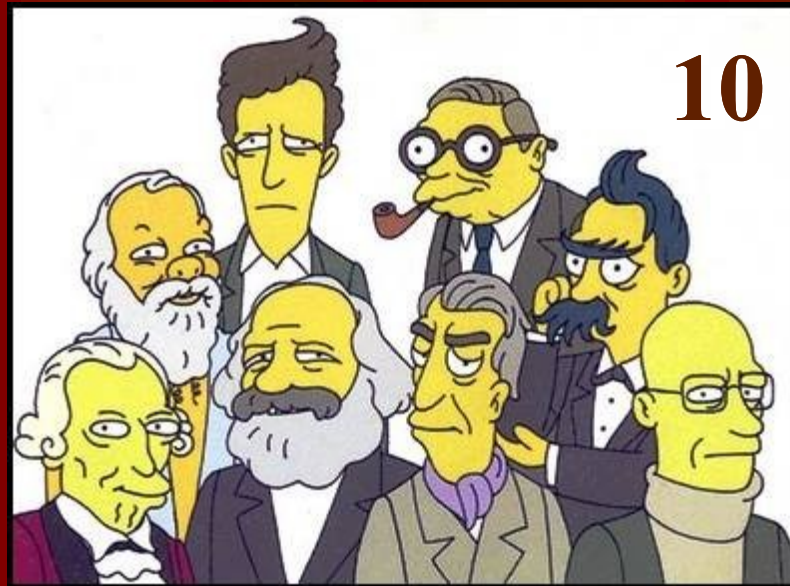

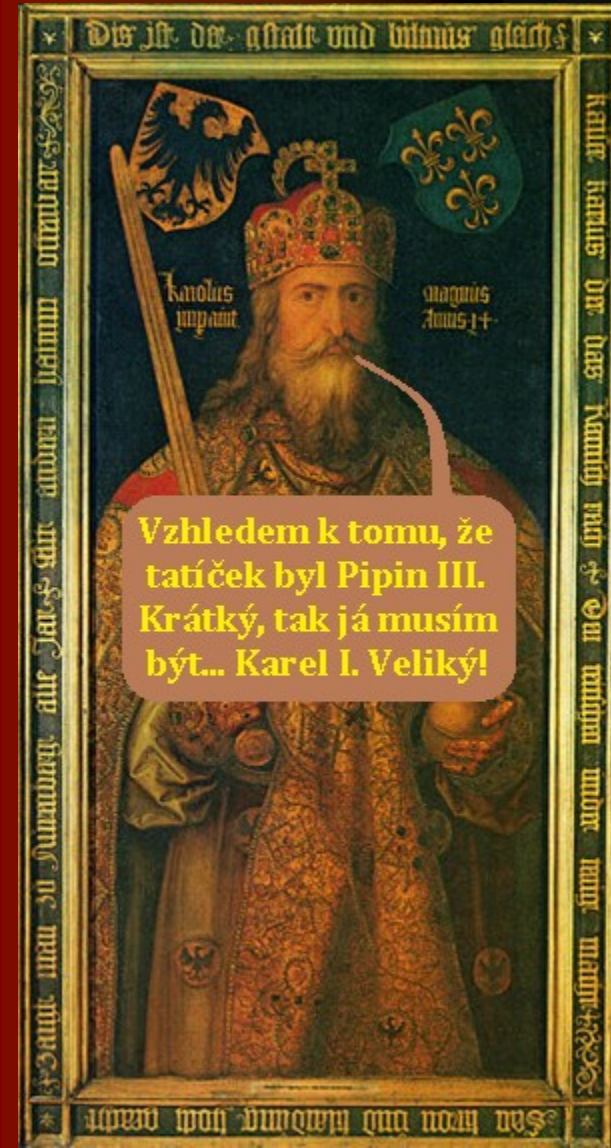
Úvod do filozofie 1/Filozofie 1

Raná scholastika

Scholastika

- vláda Karla I. Velikého (742 – 814), francký král a 1. středověký římský císař → „karolinská renesance“;
- jednota vědy a filosofie, latina;
- scholastika → „školní nauka“;
- rozumové zdůvodnění víry (filosofie jako „služka teologie“);
- dialektická metoda: „pro“ a „proti“;
- raná scholastika → „spor o univerzálie“!

Realismus vs. nominalismus

- **realismus** → obecné má vyšší skutečnost než jednotlivé (příklon k Platónovi);
- **nominalismus** → skutečné jsou jenom jednotliviny, obecné pojmy se nevyskytují ve skutečnosti, ale jenom v našem intelektu, jsou jenom jmény (z lat. *nomen*) – příklon k Aristotelovi.

Jan Scotus Eriugena (asi 810–877)

- irský filosof a teolog, „první otec scholastiky“;
- představitel realismu, vliv novoplatonismu.;
- posmrtně obviněn s *panteismu*;

Dílo: *O rozdělení přírody*.

- pravé náboženství je pravou filosofií: veškerá pochybnost týkající se víry může a má být vyvrácena filosofií → velká důležitost rozumu!
- světové dění začíná i končí Bohem.

4 druhy přírody

1. nestvořená a tvořící – Bůh;
2. stvořená a tvořící – božské myšlenky (ideje);
3. stvořená a netvořící – jednotliviny;
4. nestvořená a netvořící – návrat k Bohu (Bůh jako finální příčina).

Už ani ta bankovka neplatí!

Anselm z Canterbury (1033 –1109)

- italský opat, arcibiskup v Canterbury, teolog a filosof, člen řádu sv. Benedikta;
- v r. 1720 ho papež Klement XI. jmenoval „učitelem církve“;
- myšlení musí být podřízené víře, bez víry není správného poznání → „*Věřím, abych rozuměl.*“ (*Credo, ut intelligam!*)

Ontologický důkaz Boží existence

Bůh je ta nejdokonalejší bytost (i pojem), jakou lze vůbec myslet. Kdyby však existovala pouze v naší mysli, bylo by možné myslet bytost ještě dokonalejší, jež by existovala i ve skutečnosti – což je ale logický spor.

Problém: Z pojmu nějaké věci (v tomto případě z pojmu Boha jako toho nejvyššího, co lze myslet) je odvozen důkaz její reálné existence.

Jean Roscelin neboli Roscellinus (cca 1050 – cca 1125)

- francouzský teolog,
předchůdce nominalismu;
- skutečné jsou jen jednotlivé
osoby a věci, obecné pojmy,
druhy a rody (např. „člověk“)
jsou jen slova, jež žádnou
skutečnost neoznačují!

Ach,
Heloiso, kdybych
věděl, jak dopadnu,
tak bych na
tohle neměl
koule...

Pierre Abélard (1079 – 1142)

- enfant terrible 12. st.;
- studoval u Roscellina, Viléma z Champeaux i u Anselma z Laonu (všechny naštvál, všichni ho vyhodili!).

Dílo: *Sic et non (Ano a ne)*; *Historia calamitatum mearum (Historie mých pohrom)*.

- ve vztahu k problému univerzálií zastával (střední) pozici *konceptualismu* → univerzálie jsou myšlené představy, neexistují ani nezávisle na jednotlivinách, ale nejsou ani nahodilými jmény (*flatus vocis*).
- obecné pojmy reálně neexistují, ale nejsou ani pouhým zvukem slova (*flatus vocis*), ale jakožto "jména" (*nominis*) jsou především výrazem "řeči," (*sermo*). Obecným je tedy vztah mezi znakovým a tím, co označuje (tj. označované).

Dobro a zlo...

- dobro a zlo nejsou hodnoty samy o sobě (ale pouze 2 způsoby bytí);
- záměr (úmysl) je důležitější než čin → jenom Bůh ví o našich záměrech, jenom on nás může soudit!

„Dobrý skutek pochází z dobrého úmyslu.“

Ibn Síná neboli Avicenna (980 – 1037)

- lékař („otec moderní medicíny“) a filosof;
- narozen v Turkestánu;
- velký vliv Aristotela!
- zabýval se vztahem Boha a přírody → látka je věčná, Bůh je nehybný hybatel, z něho proudící formy se uskutečňují v látce.
- problém univerzálií: v božském rozumu jsou „před“ věcmi, vzhledem k ztělesnění ve skutečnosti jsou „ve“ věcech, v hlavách lidí (jako pojmy) jsou „po“ věcech.

Ibn Rušd neboli Averroes (1126 –1198)

- arabský filosof (narozen v španěl. Cordobě), zvaný „Komentátor“;
Dílo: *Velké komentáře*, *Střední komentáře*, *Souhrn*.

Tři typy mluvčích:

1. filosofové – mluví mezi sebou,
2. teologové – mluví k žákům,
3. kněží – mluví k prostému lidu.

2 základní myšlenky

1. nezrození universa – Bůh a universum existují věčně (tedy mimo čas a prostor). Není žádné „před“ a ani „po“.
2. mezi Koránem a filosofií neexistuje žádný rozpor.

(Navíc: popírá nesmrtelnost jednotlivé duše, je nadosobní duch je nesmrtelný!

Konat dobro je potřeba vůči němu samotnému → odmítání představy pekla, očistce a ráje!)

Moše ben Majmon neboli Maimonides (1135 – 1204)

- rabín, židovský filosof a lékař;
- syntéza aristotelských, arabských a židovských vlivů;
- filosofie a náboženství jsou jen dvěma formami pravdy, hloubka víry je závislá na hloubce filosofického poznání;
- Bůh je jednoduchá *esence*, vypovídat lze jenom o jeho činnosti (ne o jeho vlastnostech)!
- svět byl stvořen ze svobodné Boží vůle → cílem je člověk!

Člověk a Bůh...

- nezdokonalené duše nemohou dosáhnout poznání Boha, a tedy ani nesmrtelnosti (intelektualizace náboženství).
- k dosažení nesmrtelnosti stačí i minimum poznání, jež shrnul ve 13 člancích víry (viz další „slajd“) →

13 článků víry (podle žida Maimonida):

1. Bůh existuje
2. Bůh je jeden
3. Bůh je netělesný
4. Bůh je věčný
5. Jedině Bůh sám může být uctíván
6. Proroctví zaznamenaná v Bibli jsou pravdivá
7. Mojžíš byl největším prorokem Izraele
8. Tóra je božského původu
9. Tóra je neměnná a nezměnitelná
10. Bůh je vševědoucí
11. Bůh trestá a odměňuje v posmrtném životě
12. Mesiáš jistě přijde
13. Nastane vzkříšení mrtvých

A na závěr...

REMEMBER, DESPITE WHAT MANY PEOPLE HAVE BELIEVED, GOD DOES NOT HAVE A **BODY**.

I HAVE A BODY. YEAH, CHECK THAT OUT.

YOU'VE GOT TO PUT IN REAL WORK TO GET A BODY LIKE THAT.

